

Pirin-vuoriston kaunista maisemaa. Banskon kaupunki alhaalla oikealla.

Bulgarian valkoinen BANSKO

24.4.2023 6.00

Laskettelukipinän saanut perhe suunnitteli matkaa Alpeille, mutta sattumalta esiin nousi bulgarialainen laskettelukohde, Bansko. Se oli siinä. Ei enää esitteiden parausta, unelmointia turkoosista merestä tai valkoisesta hiekasta varpaiden alla, vaan mentiin talvesta talveen.

Teksti ja kuvat: MARIKA LÖNNQVIST

Bulgaria tunnetaan parhaiten rantakohteistaan, mutta maa kilpailee laskettelevista matkailijoista jo Ranskan ja Itävallan kanssa, sillä siellä on kolme suurempaa hiihtokeskusta; Bansko, Borovets ja Pamporovo. Mainittujen lisäksi on useita pienempiä keskuksia. Bulgarian etuna on kilpailijamaitaan alhaisempi hintataso ja ystävällinen palvelu. Bansko odottaa matkailijamäärien kasvavan ja sinne kohoaaakin yhä uusia tyylikkäästi hotelleja ja ravintoloita, myös lomaosakkeita on tarjolla. Bansko sijaitsee noin 160 kilometriä Sofiasta etelään Pirin-vuoriston juurella, 925 metriä merenpinnan yläpuolella. Hiihtokausi alkaa joulukuun puolivälissä ja kestää huhtikuusta toukokuuhun. Kesämatkailu painottuu vuorten vaellusreiteille. Osa vuoristosta kuuluu Unescon maailmanperintöluetteloon erityislaatuisen vuoristomaiseman ja osin uhanalaisen kasvillisuuden ansiosta.

Dobar den! Hyvää päivää!

Pääkaupunki Sofia oli keskipäivällä likainen ja harmaa, eikä lumesta ollut tietoaakaan. Vastaanottamassa oli lentokenttäkuljetuksista vastaavan Penguin Travelsin opas. Pakkauduimme laukkuinemme ja suksipusseinemme minibussiin ja saatuamme pikaisen kuvauksen matkasta Banskoon, jatkoimme englantia taitamattoman kuljettajan kyydissä kolme tuntia kohti määränpäättä. Koko matka Sofiasta

Banskoon ajettiin Rila-vuoriston suuntaisesti. Pääkaupunkilaiset käyvät laskettelemassa läheisessä Vitoshan hiihtokeskuksessa, joka sijaitsee vain puolen tunnin ajomatkan päässä Sofiasta. Tien varrella myytiin juureksia suurissa keltaisissa verkkopusseissa ja juoksevaa kullankeltaista hunajaa pienissä lasipurkeissa, jotka oli aseteltu kiikkerille pikku pöydille. Talot näyttivät rapistuneilta, elottomilta ja hylätyiltä eikä ihmisiä juurikaan näkynyt paitsi autonratissa tupakka suupielessä ohittelemassa toisiaan tiellä, jonka ajokaistalta saattoi puuttua asfalttia ja tilalla olla pelkkä reikä. Tunnetta siirtymisestä ajassa taaksepäin ei voinut välttää. Parin tunnin ajomatkan ja yhden tienvarsiravintolassa pysähtymisen jälkeen tie kapeni ja muuttui mutkaisemmaksi. Aloimme nousta vuoristoon.

Dobro utro! Hyvää huomenta!

Yläkerrasta kuulunut laskettelumonojen töminä herätti uuteen päivään. Aikainen herääminen on valttia, sillä mitä aikaisemmin pääsee liikkeelle, sitä vähemmän tarvitsee jonottaa hisseille. Ikkunasta näkyi auringon kultaama Todorkan terävä huippu. Tukevan hotelliaamiaisen jälkeen suunnattiin suket olalla kohti gondoliasemaa, jonne kauempana majoittuvat tuotiin hotellien ja majatalojen omilla minibusseilla. Hissiliput ja rinnekartta saatiin suksivuokraamosta ala-asemalla, jonka valtavasta sähköisestä opastetaulusta pystyi tarkistamaan avoinna olevat hissit, rinteet ja lumivyöryvaroitukset. Kovalla tuulella huipulle vievät hissit suljetaan, mutta tuona aamuna useimpien rinteiden kohdalla paloi vihreä valo. Sisällä olevista monitoreista voi seurata jonottaessaan reaaliaikaista kuvaa ja säättietoja rinteillä. Sääennuste tarkistettiin myös snow-forecast.com -sivuilta. Kuuden päivän ennuste piti hyvin paikkansa. Sveitsiläisten rakentama, vuonna 2003 valmistunut gondoli-hissi kulkee päivittäin 8.30-17.30 ja päivän viimeinen nousu lähtee kello 17.00. Jos laskettelu on vienyt voimat eikä jaksa laskea vuorilta alas, pääsee alas gondolin kyydillä.

Kahdesta rinnealueesta pienempi, Chalin Valog on 1100-1600 metrin korkeudessa ja päärinnealue, Shiligarnika 1700-2600 metrissä. Niiden välissä on gondoli-hissin pääteasema Bunderishka polyana, jossa on iso ravintola, ensiapuasema, suksivuokraus- ja rahanvaihtopiste sekä pieni matkamuistomyymälä. Täällä toimii myös 60 levää päivässä maksava lapsiparkki. Päivän ohjelmaan kuuluu leikkiä, ulkoilua ja ruokailu. Myös hiihto- ja lumilautakoululaiset aloittavat lajiin tutustumisen Bunderishkan erillisillä harjoitusrinteillä. Matka kylästä pääteasemalle kestää parikymmentä minuuttia ja yhteen gondoliin mahtuu kerralla kahdeksan matkustajaa. Tuoli-hissit vievät Bunderishkalta ylöspäin. Tuoli-hississä kyyti oli tasaista ja näkymät Pirin-vuoristoon ja takana panoraamana avautuvaan Rila-vuoristoon mahtavat. Laskettelu ja lautailu merkittyjen rinteiden ulkopuolella on kielletty ja täysin omalla vastuulla, mutta silti laskijoita näkyi hissiliinjojen alla, metsäsaarekkeilla ja kaukana merkityistä rinteistä kokeilemassa taitojaan ja korkkaamassa neitseellisiä hankia.

Huipulta pääsee alas joko helppoja sinisiä rinteitä tai haastavampia punaisella merkittyjä keskitason laskijoille tarkoitettuja rinteitä seuraten. Puolessa välissä matkaa voi keskitason rinteet vaihtaa haastaviin mustiin rinteisiin, joilla pidettiin miesten ja naisten alppilaskun maailmancup-kisat helmikuussa. Mustaksi luokiteltu Tomba oli suljettu kuukauden ajan kisajärjestelyjen vuoksi. Heti viimeisen kisapäivän jälkeen se kuitenkin avattiin yleisölle. Banskoon parikymmentä rinnettä oli erinomaisessa kunnossa runsaslumisen talven ansiosta, myös lumetuskalusto pidensi laskettelukautta. Matkan aikana satoi uutta lunta parina päivänä, joten laskettelu paksussa, kuohkeassa 30 sentin puuterissa oli mahtavaa. Öisin rinteillä liikkui rinnekoneet kunnostaen mäet seuraavan päivän laskijoille. Merkittyjä rinteitä on 75 kilometriä, joista löytyy haastetta niin aloitteleville kuin kokeneemmillekin laskijoille. Lasku huipulta kylään on 17 kilometrin pituinen. Laskijat olivat iältään kolmivuotiaista kuusikymppisiin. Lumilautailijat keskittyivät kuvaamaan ja videoimaan näyttäviä hyppyjään ja temppujaan. Huipulta alkavan Funpark-rinteen kumpareet olivatkin oivia kuvauspaikkoja taitaville, uutta etsiville laskijoille.

Lasku Todorkan huipulta alas väliasemille vaati useita hengähdystaukoja. Parasta taukoilua oli katsella lumihuippuja, maistella rinneravintolassa kuumia juomia jalkoja lepuuttaen. Rinneravintoloiden ruokien ja juomien hinnat olivat lähes Suomen tasoa. Olut, kahvi, kaakao ja suklaapatukat noin kolme, pastat kuusi

Kuumaa kaakaota ja hetki lepoa rinneravintolan terassilla.

ja liha-ateriat noin 12 euroa. Aterioiden koko oli usein kahdelle syöjälle eikä tuhtien annosten jälkeen jäänyt nälkäiseksi. Hankalinta oli taipua laittamaan monet kiinni ruokatauon jälkeen. Kylmimpinä päivinä takkatulet kokosivat laskettelijat viettelevään ja tunnelmalliseen lämpöönsä. Kielten sorina sekoittui rauhalliseksi taustaaäneksi varpaita ja sormia sulattelevien laskijoiden keskuudessa.

Viikon matkaan mahtui kirkasta auringonpaistetta, kevyttä lumisadetta ja puolipilvistä säättä. Huipulla oli maksimissaan 14 astetta pakkasta ja pureva viima. Platon rinteet peitti niin paksu sumu, ettei eteen nähnyt kuin pari metriä ja rinteet olivat kokonaan kadoksissa ennen Mostan mäkiä. Päivän päätteeksi kylää kohti laskiessa Chalin Valogin rinteet olivat pehmeämpiä, mutta lunta riitti kuitenkin hyvin gondolien pääteasemalle asti. Sukset ja laudat voi huollattaa Banskossa. Hotellin yhteydessä toimivassa suksihuoltopisteessä vahattiin, paikattiin ja teroitettiin aikuisen sukset 20 eurolla. Lasten suksien vahaus maksoi viisi euroa. Ammattmiehet paiskivat hommia aamukahdeksasta iltakymmeneen taukoamatta. Kaupungissa on useita taivivaate- ja lasketteluvälinekauppoja. Pirin-ostoskadun varrelta löytyi viehättävä kaksikerroksinen laskettelukauppa vanhassa rakennuksessa. Vaikka ei mitään tarvitsisikaan, kannattaa astua sisään jo pelkän tunnelman vuoksi. Viileänä iltana lämmittelimme takkatulen loisteessa toinen toistaan värikkäämpien lumilautojen ympäröiminä.

Ostoskatua alaspäin jatkettaessa tultiin Banskon vanhaan kylään, jossa nähtiin kirkontorni haikaranpesineen, kauniit luonnonkivistä rakennetut ja valkoisiksi rapatut punatiilikattoiset talot ja muurien ympäröimät pikkukujat. Eksymällä rohkeasti kujille löytää parhaat ja kauneimmat mehanat, paikalliset ravintolat. Sirleshtovata Kashta on 400 vuotta vanha, kodikas ravintolaksi muutettu rakennus, jonka kattoa tukevat vantterat tummat hirret ja pöytiä värittävät punaiset perinnekankaat. Ystävällisempää isäntää tuskin löytää ja ruokakin oli erinomaista. Bulgarianlainen ruoka koostuu erilaisista kokiloista, kalasta, makkaroista, salaateista ja raasteista, haudutetuista kasviksista, jugurttipohjaisista kastikkeista ja erilaisista juustoista. Jälkiruoaksi syödään tuoreita hedelmiä ja pieniä leivonnaisia. Raittiin vuoristoilman lisäksi saatiin kokea ruokamatka Bulgarian tarjontaan. Jos after ski ei taltuta janoa ja nukkumaan menoa jaksaa vielä venyttää, yöelämää ja vauhdikkaampaa menoa etsivä löytää itsensä hotellien yökerhoista tai ostoskadun liepeillä olevista baareista. Rahanvaihtokokuja on runsaasti, joten koko matkakassaa ei tarvitse vaihtaa levoiksi heti lentokentällä. Rauhaa etsivä tai laskettelusta väsynyt matkailija suuntaa kulkunsa riehakkaan yöelämän sijaan hotellin spa-osastolle tai hierontaan. Perinteisten jalka- ja hartiahierontojen lisäksi voi nauttia suklaa-, rypäle-, jugurtti- tai hunajahieronnasta. Käsittelyn jälkeen voikin raukeana toivottaa hyvää yötä, leka nosht.

Dovzhhdane, näkemiin!

Paluumatkalla katseen vangitsivat aamuauringon herättämät lumihuiput Rila-vuoristossa. Pirinin huiput jäivät taakse ja viikon aikana koettu nostatti rintaan ikävän. Reitti kulki läpi nuhruisten kylien, kunnes äkkiä niitä pystyi katsomaan kevään värittämin silmin. Viiniköynnösten rangat talojen edessä puhkeaisivat pian lehteen muodostaen pihaan varjoisan keitaan raskaasti roikkuvine viinirypäleterttuineen. Muhkuraiset haarovat puut täytyisivät pian tuhansista kukista ja syksyn tullen kantaisivat toinen toistaan mehukkaampia hedelmiä; kirsikoita, päärynöitä, luumuja ja omenia. Värikkäällä muovituolilla suuren puun juurella tilustensa keskellä viljelijä nauttisi kiireettä vaimonsa tekemiä eväitä. Kehon lisäksi myös mieli oli virkistynyt eikä enää kaivannut hiekkarantoja talveen.

KIITÄMME:

- o Monipuolisia, hyvin hoidettuja rinteitä
- o Toimivia matkailupalveluja
- o Kansainvälistä tunnelmaa
- o Ystävällistä, lapset huomioon ottavaa palvelua
- o Kompaktia kaupunkia, jossa kaikki kävelyetäisyydellä

MOITIMME:

- o Aamuruuhkaa hissillä
- o Perään huutelevia sisäänheittäjiä

FAKTAT BULGARIA

Sijainti: Kaakkois-Euroopassa Mustanmeren rannalla.
Naapurimaat: Kreikka, Turkki, Serbia, Makedonia ja Romania
Pinta-ala: 110 879 km²

Banskon Vanhankaupungin talot ovat täynnä kiehtovia yksityiskohtia.

Asukasluku: yli 7 milj.

Pääkaupunki: Sofia (noin milj. asukasta)

Kieli: bulgaria

Valuutta: lev (BGN), 1€ = noin 2 levaa

Aika: sama kuin Suomessa

FAKTAT BANSKO

Kaupunki tunnetaan vanhasta arkkitehtuuristaan ja nykyisin myös laskettelukeskuksestaan.

Sijainti: museokaupunki noin 160 km Sofiasta etelään, Pirin-vuoriston juurella, 925 metrin korkeudessa

Muita hiihtokeskuksia Bulgariassa: Borovets, Pamporovo ja Vitosha Sofian liepeillä.

Asukasluku: noin 10 000

Tämä matka: Matka varattiin Bulgaria Airin kautta. Viikon matka neljälle 2400 € sisältäen lennot, lentokenttäkuljetukset, majoituksen neljän tähden hotellissa puolihoidolla ja hissiliput viikoksi neljälle. juurikaan näkynyt

Lautailijoiden lepoetki.

Aamuisin jonotetaan gondolihiissiin.

Koristevalot kutsuvat yöhön.